

## 5.17 Lozen vanaf nieuw verhard oppervlak

<p><b>Kader</b></p> <p><i>Keur</i> Deze beleidsregel gaat over keurartikel 3.5: Zonder vergunning van het bestuur is het verboden hemelwater afkomstig van nieuw verhard oppervlak op een oppervlaktewaterlichaam te lozen.</p> <p><i>Verklaring van een aantal begrippen</i> Onder nieuw verhard oppervlak kunnen alle oppervlakken worden verstaan die voor nieuwbouwwoningen, wegen, etc., verhard worden. Hierdoor kan het hemelwater ter plaatse niet langer in de (voorheen onverharde) grond infiltreren. Daardoor treedt er een versnelde afvoer van het hemelwater op. Deze 'extra' afvoer van hemelwater kan worden geneutraliseerd door het vergroten van de bergingscapaciteit van het watersysteem. De compensatiemaatregelen moeten zo dicht mogelijk bij het nieuw verhard oppervlak worden gemaakt en in ieder geval in hetzelfde peilvak als waar de verharding wordt aangebracht.</p> <p><i>Voor welke watergangen geldt deze beleidsregel?</i> Deze beleidsregel heeft betrekking op de gebieden waar de uitbreiding van het verhard oppervlak, in zowel stedelijk als landelijk gebied, van invloed kan zijn op de waterhuishouding van het watersysteem dat wordt beheerd door Waterschap Rivierenland. Om te voorkomen dat individuele bewoners voor kleine voorzieningen zoals serres, tuinschuurtjes, enkele woning, etc., moeten compenseren geldt er een vrijstelling van de compensatieplicht van 500 m<sup>2</sup> voor stedelijk gebied en 1.500 m<sup>2</sup> voor landelijk gebied. (Voor kleinere oppervlaktes hoeft dus niet te worden gecompenseerd, bij grotere oppervlaktes mogen de vrijgestelde oppervlaktes daarop in mindering worden gebracht). Voor de glastuinbouw en/of pot- en containercultuur is bij de toetsingscriteria een afwijkende regeling opgenomen. Dit heeft te maken met het feit dat men (in de meeste gevallen) op grond van andere eisen toch al een bassin moet bouwen voor goed gietwater. Zo'n bassin leent zich in een wat groter formaat ook voor het compenseren van uitbreiding van verhard oppervlak. Er geldt hierbij wel een hogere norm voor de glastuinbouw en/of pot- en containercultuur dan voor andere sectoren. Als uitgangspunt voor de compensatieberekening wordt T=50 als maatgevende bui gehanteerd. Dit betekent dat de te hanteren vuistregel gesteld wordt op 580 m<sup>3</sup>/ha (in plaats van 436 m<sup>3</sup>/ha).</p> <p>Bij een halfverhard oppervlak kan de benodigde bergingscapaciteit worden teruggebracht, afhankelijk van de aard van de verharding. Deze situaties zullen afzonderlijk moeten worden berekend.</p> <p><i>Raakvlakken met ander beleid</i> De versnelde afvoer van hemelwater wordt meestal gecompenseerd door het graven van nieuwe watergangen en/of het verbreden van bestaande watergangen. Deze watergangen moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden zijn beschreven in beleidsregel 5.15, "Het (ver)graven van (nieuwe) watergangen".</p> <p>Bij nieuwe lozingen van hemelwater van bestaand verhard oppervlak, zogenaamde afkoppeling, worden aanvragen getoetst aan de Beslisboom Afkoppelen en Compensatie. Per geval wordt getoetst of de afvoer van het hemelwater op watergangen moet worden gecompenseerd.</p> <p>Er is ook raakvlak met beleidsregel 5.2: Werkzaamheden in het winterbed van de Linge en de Korne.</p> <p>Voor het maken van uitstroomvoorzieningen in een A-watergang geldt een algemene regel (zie bijlage 1, nr. 20).</p>
<p><b>Doel van het beleid</b></p>

Het doel van deze beleidsregel is om de versnelde afvoer van hemelwater als gevolg van de uitbreiding van het verhard oppervlak in het beheersgebied te beperken tot de maatgevende afvoer van het landelijk gebied. Een uitbreiding van het verhard oppervlak moet dus, vanuit waterhuishoudkundig oogpunt, waterbalans-neutraal plaatsvinden.

#### Toelichting op de beleidsregel

##### *Waterberging en afvoer*

Regenwater dat op een onverharde bodem valt dringt voor een belangrijk deel in de bodem. Het komt dan uiteindelijk in het grondwater of via ondergrondse afstroming in oppervlaktewater. (wegzijging en kwel). Slechts een klein deel stroomt bovengronds af naar het oppervlaktewater.

Ter plaatse van verhard oppervlak zal het regenwater nauwelijks of niet in de bodem dringen. Vrijwel al het water stroomt direct af naar het oppervlaktewatersysteem en/of naar het rioleringsysteem. Dit betekent dat bij een flinke regenbui het oppervlaktewatersysteem een grote afvoerpiek moet kunnen opvangen.

De realisatie van nieuw verhard oppervlak moet waterneutraal worden uitgevoerd. Dit betekent dat de aanvrager voldoende compenserende maatregelen moet nemen, zodat het oppervlaktewatersysteem na het gereedkomen van de verharding niet zwaarder wordt belast dan voordien. Dit kan onder andere bereikt worden door het graven van nieuwe watergangen of het vergroten van bestaande watergangen. De aanvrager moet bij de aanvraag zelf aangeven op welke manier en waar hij de compensatie gaat maken.

#### Toetsingscriteria

Aanvragen worden aan de algemene toetsingscriteria getoetst.

Daarnaast gelden de volgende bijzondere toetsingscriteria:

1. Er geldt geen compensatieverplichting in individuele gevallen als het verhard oppervlak op het omringende perceel loost en de afstand tot een watergang, binnen hetzelfde of een lager gelegen peilvak, groter is dan 100 meter. In individuele gevallen geldt er ook geen compensatieplicht voor de in de agrarische sector gangbare koe- en kavelpaden (hieronder vallen niet de verharde inrit en erfverharding).
2. Om bij een maatgevende bui de landelijke afvoernorm van 1,5 l/s/ha niet te overschrijden, wordt de vuistregel van een te realiseren compensatie van 436 m<sup>3</sup> per ha verhard oppervlak gehanteerd (gebaseerd op T=10+10%). Daarbij mag het peil niet meer dan 20 cm stijgen in de deelgebieden die op bijlage 2 zijn aangegeven. In de overige gebieden bedraagt de maximale peilstijging 30 cm.
3. In het kader van een watertoetsadvies kan het waterschap om locatiespecifieke, waterhuishoudkundige redenen afwijken van de maximale peilstijging. Dit is bijvoorbeeld het geval bij uitbreiding van nieuw stedelijk gebied. In dat geval wordt de uitbreiding in het kader van de watertoets getoetst op een aantal maatgevende situaties en bijbehorende waterhuishoudkundige eisen. Deze staan beschreven in de Handreiking Watertoets van Waterschap Rivierenland. Aanvragen om watervergunning voor nieuw stedelijk gebied worden daarom aan een eventueel aanwezig positief watertoetsadvies getoetst. Bij het ontbreken van een dergelijk positief watertoetsadvies wordt voor deze gebieden een maximale peilstijging van 20 c.q. 30 cm gehanteerd.
4. Er geldt een vrijstelling van de compensatieplicht voor lozen vanaf nieuw verhard oppervlak van 500 m<sup>2</sup> binnen stedelijk gebied (bebouwde kom) en 1.500 m<sup>2</sup> in landelijk gebied.
5. Als het te verhard oppervlak kleiner is dan 500 m<sup>2</sup>, respectievelijk 1.500 m<sup>2</sup> en op zichzelf

staat (door de aanvrager kan worden aangetoond dat niet te verwachten valt dat de verharde oppervlakte later veel groter zal worden door aanbouw of uitbreiding met kleinere delen), is geen compensatie nodig. Als het verharde oppervlak in eerste instantie weliswaar kleiner is dan 500 m<sup>2</sup>, respectievelijk 1.500 m<sup>2</sup>, maar deel uitmaakt van een groter geheel, bijvoorbeeld een planologisch bepaalde mogelijkheid, zou er van latere aanbouw of uitbreiding een cumulatief effect kunnen uitgaan. In deze gevallen moet bij een volgende uitbreiding, die het totaal verharde oppervlak groter doet zijn dan 500 m<sup>2</sup>, respectievelijk 1.500 m<sup>2</sup>, de meerdere oppervlakte alsnog worden gecompenseerd.

6. Bij hemelwaterlozing van een verhard oppervlak groter dan 500 m<sup>2</sup>, respectievelijk 1.500 m<sup>2</sup>, moet de aanvrager voorzieningen treffen om de landelijk afvoer te realiseren door middel van:
  - het creëren van extra waterberging op het eigen terrein door middel van het graven of vergroten van oppervlaktewater, en/of
  - het creëren van extra retentie in de watergang waarop wordt geloosd door vergroten van het profiel van de watergang, en/of
  - het graven van nieuw water binnen hetzelfde peilvak en aangesloten op bestaande A- of B-watergangen.
7. Compensatie voor verhard oppervlak kan zowel plaatsvinden in nieuw water als in bestaand water. De aanvrager moet bij de aanvraag zelf aangeven op welke manier en waar hij de compensatie gaat maken. Het waterschap toetst vervolgens of dat voldoende is. Soms heeft het waterschap om locatiespecifieke redenen een voorkeur heeft voor compensatie in nieuw dan wel bestaand water. Als er compensatie plaatsvindt in bestaand water, dan gaat de voorkeur uit naar compensatie in B-watergangen boven compensatie in A-watergangen. Dit onder andere op basis van het veroorzakersbeginsel. Daarbij is compensatie in A-watergangen minder gewenst vanwege optredende problemen in de sfeer van eigendom en onderhoud.
8. Als de aanvrager kan aantonen dat compensatie in een B- of A-watergang redelijkerwijs niet mogelijk is, kan het waterschap ook compensatie in bestaande of nieuwe C-watervoren toelaten.
9. In het stedelijk gebied kan een uitbreiding tussen 500 m<sup>2</sup> en 1.500 m<sup>2</sup> worden gecompenseerd door participatie in een waterbergingsbank. De aanvrager moet dan door middel van een verklaring van de gemeente welke een watervergunning heeft voor een waterbergingsbank, kunnen aantonen dat op deze manier wordt voldaan aan de compensatieplicht.
10. In eerste instantie moet de berging bij het lozingspunt worden gemaakt. Als de aanvrager aantoont dat dit niet mogelijk is, dan kan de berging elders in het peilvak worden gerealiseerd. De aanvrager is in dat geval ook verantwoordelijk voor een voldoende aanvoer vanaf de lozing naar de berging. Daardoor kunnen tussen het lozingspunt en de berging geen problemen ontstaan. Als geloosd wordt op een ander water dan waar de compensatie wordt gemaakt, moet het watergangensysteem tussen het lozingspunt en de locatie van de gemaakte compensatie voldoende capaciteit hebben om te voorkomen dat door de lozing te grote peilstijging, opstuwning of stroomsnelheid kan ontstaan. De aanvrager moet dit door middel van een hydraulische berekening aantonen.
11. Als de aanvrager aantoont dat compensatie in hetzelfde peilvlak niet mogelijk of onwenselijk is, kan het waterschap op grond van waterhuishoudkundige argumenten toelaten dat compensatie in een benedenstrooms gelegen peilvlak plaatsvindt.
12. In het kader van duurzaam bouwen en bestrijding van verdroging, kan ook het infiltreren van schoon dakwater in de grond in principe als mogelijkheid worden geaccepteerd. Bij de aanvraag moet de afmeting en constructie van de infiltratievoorziening goed in beeld worden gebracht. Bij compensatie van het nieuw verhard oppervlak in de vorm van een wadi, wordt als uitgangspunt voor de compensatieberekening  $T=100+10\%$  als maatgevende bui gehanteerd. Dit betekent dat de te hanteren vuistregel gesteld wordt op 664 m<sup>3</sup>/ha. Aanvrager moet aantonen dat de infiltratievoorziening goed kan functioneren en dat geen versnelde afvoer naar het oppervlaktewater zal ontstaan. In het grootste gedeelte van het beheergebied is

infiltratie niet mogelijk, omdat de grondslag (klei, veen) niet geschikt is. Het waterschap wijst de gebieden aan waar infiltratie toegestaan is.

13. Van de compensatieplicht voor nieuw verhard oppervlak, kan de oppervlakte van recent gesloopte gebouwen worden afgetrokken. De sloop mag niet langer dan 5 jaar geleden zijn geweest en er moet gesloopt zijn met het doel om te herbouwen. De eigenaar die gesloopt heeft moet wel zelf de aanvraag indienen. Deze regel geldt niet voor rechtsopvolgers, omdat deze de gekochte grond zonder de gesloopte gebouwen aantreffen en voor nieuw verhard oppervlak met de gebruikelijke compensatie rekening moeten houden.
14. In principe kan voor overcompensatie watervergunning worden verleend, als de watervergunninghouder de overcompensatie binnen maximaal 5 jaar na de dag waarop de watervergunning werd verzonden zal inzetten. De watervergunninghouder kan gemaakte overcompensatie niet aan anderen overdragen. Deze regel geldt niet voor een gemeentelijke waterbergingsbank.
15. Voor nieuw verhard oppervlak in de glastuinbouw en/of pot- en containercultuur geldt dat compensatie van hemelwater voor maximaal 75% in een te bouwen bassin mag plaatsvinden. Als uitgangspunt voor de compensatieberekening wordt  $T=50$  als maatgevende bui gehanteerd. Dit betekent dat de te hanteren vuistregel gesteld wordt op  $580 \text{ m}^3/\text{ha}$ .
16. Bij pot- en containercultuur op lavabakken geldt dat lavabakken enerzijds als nieuw verhard oppervlak gelden, terwijl anderzijds de bakken zelf bergend vermogen bezitten. Voor de toepassing van het compensatiebeleid wordt het bergend vermogen van de lavabakken zelf, gesteld op 50%.  
Voor de compensatieberekening van lavabakken geldt daarom een vuistregel van  $290 \text{ m}^3/\text{ha}$ . Deze compensatie mag ook voor maximaal 75% in een bassin plaatsvinden.
17. Voor de compensatie van minimaal 25% nieuw verhard oppervlak in de glastuinbouw (buiten het bassin) geldt de voorkeurreeks als vermeld onder punt 6 en het criterium als vermeld onder punt 10.